

บันทึกท้ายพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙

ความเป็นมา

พระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙ เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ได้เสนอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ๒๕๕๘ โดยหลักการเพื่อปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ และประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้บรรจุระเบียบวาระการประชุม ครั้งที่ ๙/๒๕๕๙ วันพฤหัสบดีที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ โดยมีมติให้ความเห็นชอบสมควรประกาศใช้เป็นกฎหมายในวาระการประชุมครั้งที่ ๓๐/๒๕๕๙ วันพฤหัสบดีที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๖๗ ก วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๙ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่พระราชบัญญัติพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว บทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีทางรังสีและนิวเคลียร์ จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดกฎเกณฑ์เพื่อให้เกิดความปลอดภัยและความมั่นคงปลอดภัยทางนิวเคลียร์และรังสีและการพิทักษ์ความปลอดภัยทางนิวเคลียร์ เพื่อคุ้มครองประชาชนและสิ่งแวดล้อม และเพื่อให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ในทางสากลที่เกี่ยวกับพลังงานนิวเคลียร์ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙ แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๑๑ หมวด และบทเฉพาะกาล มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๑๕๒ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ขอบเขตการใช้บังคับ

พระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้บังคับแก่การดำเนินการเกี่ยวกับพลังงานนิวเคลียร์และรังสีในทางสันติ และไม่ใช้บังคับแก่ยานพาหนะทางทหารของต่างประเทศที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานนิวเคลียร์ซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักร (มาตรา ๖ และมาตรา ๗)

๒. องค์กรกำกับดูแล

กำหนดให้มีคณะกรรมการพลังงานนิวเคลียร์ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นรองประธานกรรมการ กรรมการโดยตำแหน่งจำนวนเก้าคน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินหกคน และเลขาธิการสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติเป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลการใช้ประโยชน์จากพลังงานนิวเคลียร์ กำกับดูแลทางนิวเคลียร์และรังสี ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง วางระเบียบควบคุมและดำเนิน

กิจการให้เป็นไปตามข้อกำหนดหรือเงื่อนไขในใบอนุญาต ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยจากพลังงานนิวเคลียร์ กำหนดมาตรฐานต่าง ๆ อันพึงใช้โดยเฉพาะเกี่ยวกับพลังงานนิวเคลียร์ รวมทั้งกำหนดแผนฉุกเฉินทางนิวเคลียร์และรังสี (มาตรา ๙ ถึงมาตรา ๑๗)

๓. วัตถุประสงค์ภายใต้การควบคุมดูแล

พระราชบัญญัตินี้มุ่งควบคุมและกำกับดูแลการใช้ประโยชน์วัสดุกัมมันตรังสี เครื่องกำเนิดรังสี วัสดุนิวเคลียร์ สถานประกอบการทางนิวเคลียร์ กากกัมมันตรังสี และเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ใช้แล้ว เพื่อให้เกิดความปลอดภัยและเป็นไปตามมาตรฐานระหว่างประเทศและมาตรฐานสากลโดยกำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะดำเนินการในเรื่องดังกล่าวต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ด้านความปลอดภัย (safety) ความมั่นคงปลอดภัย (security) และการพิทักษ์ความปลอดภัย (safeguards) หรือหลัก 3S

๔. หลักเกณฑ์และวิธีการในการควบคุม

๔.๑ วัสดุกัมมันตรังสีและเครื่องกำเนิดรังสี (มาตรา ๑๘ ถึงมาตรา ๓๕) ร่างพระราชบัญญัตินี้มุ่งควบคุมวัสดุกัมมันตรังสีเกือบทุกประเภท โดยวัสดุกัมมันตรังสีที่ไม่อยู่ภายใต้การควบคุม (exempt) จะเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ระบบการควบคุมใช้วิธีการอนุญาตและการแจ้งโดยกำหนดให้การผลิต มีไว้ในครอบครอง ใช้ นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านวัสดุกัมมันตรังสีจะต้องได้รับใบอนุญาตจากเลขาธิการ และวัสดุกัมมันตรังสีบางประเภทที่ผู้ดำเนินการไม่ต้องขอรับใบอนุญาตแต่ต้องแจ้งการครอบครองหรือใช้วัสดุกัมมันตรังสีต่อเลขาธิการ (มาตรา ๑๙) และมาตรา ๒๐) กรณีการนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านวัสดุกัมมันตรังสี จะต้องดำเนินการผ่านช่องทางด้านศุลกากรที่เลขาธิการประกาศกำหนด (มาตรา ๒๔)

สำหรับเครื่องกำเนิดรังสีที่ใช้หลักการเช่นเดียวกันกับกรณีของวัสดุกัมมันตรังสี กล่าวคือ เครื่องกำเนิดรังสีที่ไม่อยู่ภายใต้การควบคุมจะเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ในกรณีการทำ มีไว้ในครอบครอง หรือใช้ นำเข้าหรือส่งออกเครื่องกำเนิดรังสี จะต้องได้รับใบอนุญาตจากเลขาธิการ (มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖)

ผู้ขอรับใบอนุญาตเกี่ยวกับวัสดุกัมมันตรังสีและเครื่องกำเนิดรังสีต้องเป็นนิติบุคคล เว้นแต่ วัสดุกัมมันตรังสีหรือเครื่องกำเนิดรังสีบางประเภทที่ผู้ขอรับใบอนุญาตจะเป็นบุคคลธรรมดาก็ได้ (มาตรา ๒๘) โดยจะมีการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขอรับใบอนุญาตในแต่ละกรณีไว้แตกต่างกัน ในการขอรับใบอนุญาตผู้ขอรับใบอนุญาตมีหน้าที่วางหลักประกันตั้งแต่ได้รับใบอนุญาตเพื่อเป็นหลักประกันในการจัดการกากกัมมันตรังสี และในการเข้าดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อป้องกันอันตรายจากรังสีเพื่อความปลอดภัย ความมั่นคงปลอดภัย หรือการพิทักษ์ความปลอดภัยทางนิวเคลียร์และรังสี (มาตรา ๓๑) อย่างไรก็ตาม หากผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นหน่วยงานของรัฐตามที่กำหนดในกฎกระทรวงจะได้รับยกเว้นไม่ต้องวางหลักประกันดังกล่าว (มาตรา ๓๒) ทั้งนี้ การโอนใบอนุญาตสามารถกระทำได้หากเป็นการโอนใบอนุญาตให้แก่บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดและได้รับอนุญาตจากเลขาธิการ (มาตรา ๓๓) รวมทั้งมีการกำหนดวิธีดำเนินการในกรณีผู้รับใบอนุญาตตายหรือสิ้นสภาพนิติบุคคลหรือตกเป็นบุคคลล้มละลายไว้ด้วย (มาตรา ๓๔)

๔.๒ วัสดุนิวเคลียร์ (มาตรา ๓๖ ถึงมาตรา ๔๔) วัสดุนิวเคลียร์ทุกประเภทตามที่กำหนดในมาตรา ๔ บทนิยาม อยู่ภายใต้การควบคุม กล่าวคือ การมีไว้ในครอบครองหรือใช้ นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านวัสดุนิวเคลียร์ ต้องได้รับใบอนุญาตจากเลขาธิการ (มาตรา ๓๖) โดยจะมีการกำหนดอายุใบอนุญาตแต่ละประเภทไว้แตกต่างกัน (มาตรา ๓๗) ส่วนวัสดุนิวเคลียร์บางประเภทที่ผู้ดำเนินการไม่ต้องขอรับใบอนุญาตซึ่งจะเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ผู้มีไว้ในครอบครองซึ่งวัสดุนิวเคลียร์ดังกล่าวก็ยังคงต้องแจ้งปริมาณการครอบครองต่อเลขาธิการ (มาตรา ๓๘) นอกจากนี้ การนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านวัสดุนิวเคลียร์ จะต้องดำเนินการทางด่านศุลกากรที่เลขาธิการประกาศกำหนดเท่านั้น (มาตรา ๓๙)

ผู้ขอรับใบอนุญาตเกี่ยวกับวิศวกรรมเครื่องกลต้องเป็นนิติบุคคล เว้นแต่วิศวกรรมเครื่องกลบางประเภทที่ผู้ขอรับใบอนุญาตจะเป็นบุคคลธรรมดาก็ได้ (มาตรา ๔๐) โดยจะมีการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขอรับใบอนุญาตในแต่ละกรณีไว้ ทั้งนี้ การโอนใบอนุญาตตามหมวดนี้สามารถกระทำได้เมื่อเป็นการโอนใบอนุญาตให้แก่บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดและได้รับอนุญาตจากเลขาธิการ (มาตรา ๔๓) และมีการกำหนดให้นำบทบัญญัติในเรื่องการวางหลักประกัน ชั่วคราวกรณีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ขอรับใบอนุญาตไว้ดำเนินการในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตตายหรือสิ้นสภาพนิติบุคคลหรือตกเป็นบุคคลล้มละลาย และการขอต่ออายุใบอนุญาต ตามที่กำหนดในหมวด ๔ มาใช้บังคับกับการดำเนินการเกี่ยวกับวิศวกรรมเครื่องกล โดยอนุโลม (มาตรา ๔๔)

๔.๓ สถานประกอบการทางวิศวกรรม (หมวด ๕ มาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๗๔) ตามบทนิยามกำหนดว่าสถานประกอบการทางวิศวกรรม มี ๖ ประเภท คือ (๑) สถานที่ใช้เครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์เพื่อการผลิตพลังงาน แต่ไม่รวมถึงยานพาหนะที่ใช้เครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์เพื่อการผลิตพลังงานสำหรับการขับเคลื่อน (๒) สถานที่ใช้เครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์วิจัย (๓) สถานที่แต่งแร่เพื่อให้ได้มาซึ่งวัสดุวิศวกรรม (๔) สถานที่เปลี่ยนรูปหรือเสริมสมรรถนะวัสดุวิศวกรรม (๕) สถานที่ประกอบหรือจัดเก็บเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ และ (๖) สถานที่จัดเก็บหรือแปรสภาพเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ใช้แล้ว (บทนิยามในมาตรา ๔) โดยในหมวดนี้มีการแบ่งบัญญัติออกเป็น ๕ ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ ๑ บททั่วไป ส่วนที่ ๒ พื้นที่ตั้งสถานประกอบการทางวิศวกรรม ส่วนที่ ๓ การก่อสร้างและการติดตั้งเครื่องจักรและอุปกรณ์ ส่วนที่ ๔ การทดสอบเดินเครื่องและการดำเนินการ และส่วนที่ ๕ การเลิกดำเนินการ ซึ่งแต่ละส่วนมีรายละเอียดโดยสรุปดังนี้

ส่วนที่ ๑ บททั่วไป (มาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๐) การตั้งสถานประกอบการทางวิศวกรรมต้องได้รับใบอนุญาต ๓ ใบ คือ ใบอนุญาตให้ใช้พื้นที่เพื่อตั้งสถานประกอบการทางวิศวกรรม ใบอนุญาตให้ใช้พื้นที่เพื่อตั้งสถานประกอบการทางวิศวกรรม ใบอนุญาตก่อสร้างสถานประกอบการทางวิศวกรรม และใบอนุญาตดำเนินการสถานประกอบการทางวิศวกรรม จากเลขาธิการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ (มาตรา ๔๕) โดยผู้ขอรับใบอนุญาตดังกล่าวจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนด เช่น เป็นบริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด หรือนิติบุคคลอื่นที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น และมีศักยภาพทางเทคนิคและการเงินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๔๖) และกรรมการหรือผู้มีอำนาจจัดการแทนนิติบุคคลดังกล่าวจะต้องมีสัญชาติไทยหรือมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเนื่องจากกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับความผิดทางนิวเคลียร์และรังสี เว้นแต่ได้พ้นโทษมาแล้วห้าปีก่อนวันยื่นคำขอรับใบอนุญาต และจะต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ด้วยเช่นกัน (มาตรา ๔๗)

ด้วยเหตุที่การก่อสร้างสถานประกอบการทางวิศวกรรมเป็นเรื่องทางเทคนิค ซึ่งจำเป็นต้องมีการตรวจสอบและกำกับดูแลจากเจ้าหน้าที่ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านรังสีและนิวเคลียร์เป็นการเฉพาะ พระราชบัญญัตินี้จึงได้กำหนดให้การก่อสร้างสถานประกอบการทางวิศวกรรมได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานและกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร แต่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๔๘) นอกจากนี้ ในส่วนของการประกอบกิจการสถานประกอบการทางวิศวกรรมที่ใช้เครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์เพื่อการผลิตพลังงาน หากเกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการพลังงาน พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้คณะกรรมการพลังงานนิวเคลียร์และคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการพลังงานตกลงร่วมกันในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการควบคุมดูแลการประกอบกิจการสถานประกอบการทางวิศวกรรมดังกล่าวร่วมกัน โดยข้อตกลงร่วมกันดังกล่าวให้มีผลใช้บังคับได้เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว (มาตรา ๔๙)

สำหรับการโอนใบอนุญาตตามหมวดนี้สามารถกระทำได้เมื่อเป็นการโอนใบอนุญาตให้แก่บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับผู้โอน เช่นเดียวกันกับการโอนใบอนุญาตเกี่ยวกับวัสดุภัณฑ์เครื่องใช้ เครื่องกำเนิดรังสี และวัสดุนิวเคลียร์ แต่จะแตกต่างไปจากกรณีการโอนใบอนุญาตในหมวดก่อนหน้านี้ตรงที่จะต้องได้รับอนุญาตจากเลขาธิการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ (มาตรา ๕๐)

ส่วนที่ ๒ พื้นที่ตั้งสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ (มาตรา ๕๑ ถึงมาตรา ๕๔) ผู้ที่ประสงค์จะก่อตั้งสถานประกอบการทางนิวเคลียร์จะต้องขอรับใบอนุญาตให้ใช้พื้นที่เพื่อตั้งสถานประกอบการทางนิวเคลียร์จากเลขาธิการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการโดยยื่นคำขอรับใบอนุญาตพร้อมด้วยรายงานวิเคราะห์ความเหมาะสมของพื้นที่ตั้งสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดตามที่กำหนด เช่น ผลกระทบจากเหตุการณ์ภายนอกต่อพื้นที่ตั้งสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ทั้งในส่วนที่เกิดจากปรากฏการณ์ธรรมชาติและการกระทำของมนุษย์ ลักษณะของพื้นที่ตั้งสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ รายงานด้านสิ่งแวดล้อม การกระจายตัวของประชากรบริเวณโดยรอบพื้นที่ตั้งสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ เส้นทางการอพยพประชาชนกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินทางนิวเคลียร์และรังสี การป้องกันและระงับอันตรายที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนและสิ่งแวดล้อม (มาตรา ๕๑) และจะต้องมีการรับฟังความเห็นของประชาชนที่อยู่อาศัยในบริเวณโดยรอบพื้นที่ตั้งเพื่อประกอบการพิจารณาออกใบอนุญาตด้วย (มาตรา ๕๒) ทั้งนี้ ใบอนุญาตดังกล่าวจะมีอายุตามที่กำหนดในใบอนุญาตแต่ไม่เกินสิบปี และขอต่ออายุใบอนุญาตได้ครั้งละไม่เกินสิบปี (มาตรา ๕๓)

ในกรณีที่ได้ออกใบอนุญาตให้ใช้พื้นที่เพื่อตั้งสถานประกอบการทางนิวเคลียร์แล้ว ต่อมาปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ เกิดขึ้นหรือสภาพพื้นที่ตั้งสถานประกอบการทางนิวเคลียร์เปลี่ยนแปลงไปอันอาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือสิ่งแวดล้อมเลขาธิการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจะมีคำสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตยื่นรายงานวิเคราะห์ความเหมาะสมของพื้นที่ตั้งฉบับใหม่ที่ได้ออกวิเคราะห์ความเหมาะสมของพื้นที่ตั้งให้สอดคล้องกับกรณีที่เปลี่ยนแปลงไป ภายในระยะเวลาที่กำหนด หากผู้รับใบอนุญาตไม่ดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือพื้นที่ตั้งนั้นไม่เข้าเงื่อนไขในการอนุญาตให้ใช้เป็นพื้นที่เพื่อตั้งสถานประกอบการทางนิวเคลียร์อีกต่อไป เลขาธิการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าวได้ (มาตรา ๕๔)

ส่วนที่ ๓ การก่อสร้าง และการติดตั้งเครื่องจักรและอุปกรณ์ (มาตรา ๕๕ ถึงมาตรา ๖๑) ผู้ที่จะก่อสร้างสถานประกอบการทางนิวเคลียร์จะต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้ใช้พื้นที่เพื่อตั้งสถานประกอบการทางนิวเคลียร์และต้องได้รับใบอนุญาตก่อสร้างสถานประกอบการทางนิวเคลียร์จากเลขาธิการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ โดยในการยื่นคำขอรับใบอนุญาตผู้ยื่นคำขอจะต้องยื่นคำขอพร้อมด้วยใบอนุญาตให้ใช้พื้นที่เพื่อตั้งสถานประกอบการทางนิวเคลียร์รายงานวิเคราะห์ความปลอดภัยของสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ฉบับเบื้องต้น และเอกสารหรือหลักฐานทางการเงิน อย่างไรก็ตาม ด้วยเหตุที่สถานประกอบการทางนิวเคลียร์มีด้วยกันหลายประเภท ดังนั้น เอกสารหรือหลักฐานทางการเงินที่ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องยื่นจึงอาจแตกต่างกันไปตามแต่ละประเภทของสถานประกอบการ โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๕๕)

เอกสารสำคัญในการยื่นคำรับใบอนุญาตก่อสร้าง คือ รายงานวิเคราะห์ความปลอดภัยของสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ฉบับเบื้องต้น ซึ่งจะต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยและการรักษาความมั่นคงทางนิวเคลียร์และรังสี และข้อมูลอื่น ๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยรายละเอียดของข้อมูลดังกล่าวจะแตกต่างกันตามประเภทของสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ก็ได้ (มาตรา ๕๖) เช่นเดียวกันกับกรณีของใบอนุญาตให้ใช้พื้นที่ เมื่อได้ออกใบอนุญาตก่อสร้างไปแล้ว หากต่อมาปรากฏข้อเท็จจริงว่า มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ เกิดขึ้นอันอาจมีผลกระทบต่อวิเคราะห์ความปลอดภัยในรายงานวิเคราะห์ความปลอดภัยของสถานประกอบการ

ทางนิวเคลียร์ฉบับเบื้องต้น เลขานุการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจะสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตก่อสร้างยื่นรายงานวิเคราะห์ความปลอดภัยของสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ฉบับเบื้องต้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงที่เปลี่ยนแปลงไปใหม่ ภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยต้องวิเคราะห์ความปลอดภัยให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นด้วย หากผู้รับใบอนุญาตไม่ดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือการก่อสร้างสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ไม่อาจดำเนินการได้อีกต่อไป เลขานุการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ (มาตรา ๕๗) ทั้งนี้ ใบอนุญาตจะมีอายุตามที่กำหนดในใบอนุญาตแต่ไม่เกินสิบปี และขอต่ออายุใบอนุญาตได้เพียงครั้งเดียวเป็นระยะเวลาไม่เกินสิบปี (มาตรา ๕๘)

ในขั้นตอนการก่อสร้างสถานประกอบการทางนิวเคลียร์นั้นพระราชบัญญัตินี้มีการกำหนดกลไกการควบคุมการก่อสร้างไว้ โดยกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตก่อสร้างต้องรายงานความคืบหน้าในการก่อสร้างต่อเลขานุการตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในรายงานวิเคราะห์ความปลอดภัยของสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ฉบับเบื้องต้น และจะต้องก่อสร้างตามแบบที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น (มาตรา ๕๙) ห้ามมิให้ดำเนินการก่อสร้างผิดไปจากที่ได้รับใบอนุญาต เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเลขานุการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ อย่างไรก็ตาม หากการก่อสร้างที่ผิดไปจากที่ได้รับใบอนุญาตนั้นยังคงอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ความปลอดภัยที่ยอมรับได้ เลขานุการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาจมีคำสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตแก้ไขเปลี่ยนแปลงแบบก่อสร้าง แต่ในกรณีที่ก่อสร้างที่ผิดไปจากที่ได้รับใบอนุญาตนั้นอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ประชาชนและสิ่งแวดล้อม เลขานุการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งระงับการกระทำดังกล่าว และให้ผู้รับใบอนุญาตหรือถอนอาคารทั้งหมดหรือบางส่วนภายในระยะเวลาที่กำหนด (มาตรา ๖๐)

ส่วนที่ ๔ การทดสอบเดินเครื่องและการดำเนินการ (มาตรา ๖๒ ถึงมาตรา ๖๙) เมื่อก่อสร้างสถานประกอบการทางนิวเคลียร์แล้วเสร็จก่อนที่จะขอรับใบอนุญาตดำเนินการสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ ผู้รับใบอนุญาตก่อสร้างจะต้องดำเนินการทดสอบระบบเครื่องจักรและอุปกรณ์ โดยแจ้งวัน เวลา และระยะเวลาการทดสอบระบบเครื่องจักรและอุปกรณ์ให้เลขานุการทราบล่วงหน้าเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบการทดสอบดังกล่าวและเมื่อการทดสอบเสร็จสิ้น ผู้รับใบอนุญาตก่อสร้างต้องจัดทำรายงาน การทดสอบระบบเครื่องจักรและอุปกรณ์เสนอต่อเลขานุการเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ (มาตรา ๖๒) และในกรณีที่ใช้เครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ ผู้รับใบอนุญาตต้องได้รับอนุญาตจากเลขานุการให้บรรจุเชื้อเพลิงนิวเคลียร์และทดสอบการเดินเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ หรือในกรณีการเสริมสมรรถนะวัสดุนิวเคลียร์หรือการแปรสภาพเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ใช้แล้ว ก็ต้องได้รับอนุญาตจากเลขานุการให้บรรจุวัสดุนิวเคลียร์หรือเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ใช้แล้วได้ และต้องดำเนินการบรรจุเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ วัสดุนิวเคลียร์ หรือเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ใช้แล้ว ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด รวมทั้งต้องจัดทำรายงานผลการทดสอบดังกล่าวเสนอต่อเลขานุการให้ความเห็นชอบ (มาตรา ๖๓) หลังจากนั้น จึงจะขอรับใบอนุญาตดำเนินการสถานประกอบการ ทางนิวเคลียร์ได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด (มาตรา ๖๔) โดยใบอนุญาตดำเนินการสถานประกอบการทางนิวเคลียร์มีอายุตามที่กำหนดในใบอนุญาตแต่ไม่เกินหกสิบปี และอาจขอต่ออายุใบอนุญาตได้ (มาตรา ๖๕)

ส่วนที่ ๕ การเลิกดำเนินการ (มาตรา ๗๐ ถึงมาตรา ๗๔) ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ที่ประสงค์จะเลิกดำเนินการต้องยื่นคำขอลีกดำเนินการ พร้อมด้วยแผนการเลิกดำเนินการที่มีการปรับปรุงตามที่กำหนดไว้ในรายงานวิเคราะห์ความปลอดภัยฉบับสมบูรณ์ โดยยื่นต่อเลขานุการเมื่อเลขานุการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเห็นชอบให้เลิกดำเนินการฯ ให้เลขานุการออกใบอนุญาตเลิกดำเนินการ โดยให้ใบอนุญาตเลิกดำเนินการฯ ยังคงมีอายุต่อไปแต่ไม่เกินระยะเวลาที่ระบุในแผนการเลิกดำเนินการ ในระหว่างเลิกดำเนินการหากจำเป็นก็สามารถแก้ไขแผนการเลิกดำเนินการได้ เมื่อการดำเนินการ

ตามแผนเล็กดำเนินการเสร็จสิ้น ผู้รับใบอนุญาตเล็กดำเนินการฯ ต้องยื่นคำร้องต่อเลขาธิการเพื่อให้สถานประกอบการนั้นหลุดพ้นจากการควบคุมตามพระราชบัญญัตินี้ อย่างไรก็ตาม หากผู้รับใบอนุญาตเล็กดำเนินการไม่ปฏิบัติตามแผนเล็กดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้บุคคลอื่นดำเนินการรื้อถอนแทนหรือร่วมกับผู้รับใบอนุญาตเล็กดำเนินการ โดยใช้จ่ายจากหลักประกันของผู้รับใบอนุญาต

๕. กากกัมมันตรังสี (มาตรา ๗๕ ถึงมาตรา ๘๓) กำหนดมาตรการควบคุมดูแลดังนี้

- การนำเข้าหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งกากกัมมันตรังสีต้องได้รับใบอนุญาตจากเลขาธิการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด แต่กรณีการนำเข้ามาในราชอาณาจักรจะออกใบอนุญาตได้เฉพาะการนำเข้ากากกัมมันตรังสีที่เกิดจากการส่งกากกัมมันตรังสีในราชอาณาจักรไปจัดการนอกราชอาณาจักร หรือที่เกิดจากการส่งเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ใช้แล้วไปแปรสภาพนอกราชอาณาจักร ส่วนการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรไม่มีเงื่อนไขพิเศษ การนำเข้าหรือส่งออก ต้องผ่านทางด่านศุลกากรที่เลขาธิการประกาศกำหนด

- การปล่อยทิ้งกากกัมมันตรังสี ต้องเป็นกรณีที่กากกัมมันตรังสีมีระดับค่ากัมมันตภาพและค่าครึ่งชีวิตตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และได้ดำเนินการปล่อยทิ้งกากกัมมันตรังสีตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และปริมาณในการปล่อยทิ้งกากกัมมันตรังสีที่กำหนดในกฎกระทรวง

- การจัดการกากกัมมันตรังสี เป็นหน้าที่ของผู้ก่อให้เกิดกากกัมมันตรังสีต้องทำการจัดการกากกัมมันตรังสีในบางขั้นตอน แต่หากการจัดการกากกัมมันตรังสีในขั้นตอนที่ไม่สามารถดำเนินการได้ก็สามารถส่งให้หน่วยงานของรัฐรับไปจัดการกากกัมมันตรังสีต่อไป นอกจากนี้ ผู้รับใบอนุญาตผลิต ครอบครอง หรือใช้ซึ่งวัสดุกัมมันตรังสีที่เลิกใช้วัสดุกัมมันตรังสีต้องจัดการวัสดุกัมมันตรังสีนั้นเช่นเดียวกับการจัดการกากกัมมันตรังสี รวมถึงผู้รับใบอนุญาตไม่ได้ใช้ประโยชน์วัสดุกัมมันตรังสีเป็นระยะเวลาห้าปีติดต่อกันให้ถือว่าเป็นวัสดุกัมมันตรังสีที่ผู้รับใบอนุญาตเลิกใช้และต้องจัดการ เว้นแต่ผู้รับใบอนุญาตจะแสดงหลักฐานเห็นว่ายังคงประสงค์จะใช้วัสดุกัมมันตรังสีนั้นต่อไป

- การให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสี ต้องได้รับใบอนุญาต ๓ ใบ ได้แก่ ใบอนุญาตให้ใช้พื้นที่เพื่อตั้งสถานที่ให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสี ใบอนุญาตก่อสร้างสถานที่ให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสี และใบอนุญาตดำเนินการให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสี จากเลขาธิการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการตามลำดับ และให้นำบทบัญญัติสถานประกอบการทางนิวเคลียร์และบทบัญญัติความปลอดภัย ความมั่นคง ความปลอดภัย และการพิทักษ์ความปลอดภัย รวมทั้งบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับโดยอนุโลม

- วัสดุกัมมันตรังสีที่ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๙ (๑) ใช้เพื่อประโยชน์ในการสำรวจปิโตรเลียม และวัสดุกัมมันตรังสีนั้นตกค้างอยู่ในหลุมสำรวจปิโตรเลียม จะต้องดำเนินการเพื่อนำขึ้นมาให้ได้ แต่หากไม่สามารถนำขึ้นมาได้ผู้รับใบอนุญาตดังกล่าวต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

๖. เชื้อเพลิงนิวเคลียร์ใช้แล้ว (มาตรา ๘๔ ถึงมาตรา ๘๗) กำหนดมาตรการควบคุมดูแลดังนี้

- การนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านราชอาณาจักรซึ่งเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ใช้แล้วต้องได้รับใบอนุญาตจากเลขาธิการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด แต่กรณีการนำเข้ามาในราชอาณาจักรจะออกใบอนุญาตได้เฉพาะการนำเข้าเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ใช้แล้วที่เกิดในราชอาณาจักรไปจัดการนอกราชอาณาจักร ส่วนการส่งออกและนำผ่านไปนอกราชอาณาจักรไม่มีเงื่อนไขพิเศษ การนำเข้าหรือส่งออกต้องผ่านทางด่านศุลกากรที่เลขาธิการประกาศกำหนด

- ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ที่ก่อให้เกิดเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ใช้แล้วต้องเก็บรักษาเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ใช้แล้วตามวิธีการที่ระบุไว้ในรายงานวิเคราะห์ความปลอดภัย เว้นแต่ได้จัดส่งเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ใช้แล้วให้แก่หน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่เก็บรักษาหรือส่งไปจัดการนอกราชอาณาจักร หรือส่งกลับคืนแก่ประเทศผู้ขายหรือผู้ให้เช่าซึ่งเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ใช้แล้ว

๗. ความปลอดภัย ความมั่นคงปลอดภัย และการพิทักษ์ความปลอดภัย (มาตรา ๘๘ ถึงมาตรา ๙๗) กำหนดมาตรการดังนี้

- ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๙ ซึ่งครอบครองวัสดุแก๊มมันตรังสี และผู้รับใบอนุญาต ตามมาตรา ๓๖ ซึ่งครอบครองวัสดุนิวเคลียร์ ต้องยื่นรายงานแสดงปริมาณของวัสดุแก๊มมันตรังสีหรือวัสดุนิวเคลียร์ที่อยู่ในความครอบครองต่อเลขาธิการ

- ผู้ทำการวิจัยและพัฒนาวิจัยเชิงพาณิชย์ที่ไม่ใช้วัสดุนิวเคลียร์และผู้ดำเนินกิจการทางนิวเคลียร์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ต้องแจ้งให้เลขาธิการทราบ

- ผู้รับใบอนุญาตและผู้แจ้งตามพระราชบัญญัตินี้ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับความปลอดภัยและความมั่นคงปลอดภัยทางนิวเคลียร์และรังสี และการพิทักษ์ความปลอดภัยทางนิวเคลียร์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

- การจัดให้มีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยทางรังสี เจ้าหน้าที่ดำเนินการทางเทคนิคเกี่ยวกับวัสดุนิวเคลียร์ และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเดินเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ที่ได้รับใบอนุญาตจากเลขาธิการ โดยมีคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนด อายุใบอนุญาตไม่เกิน ๓ ปี และต่ออายุได้

๘. การขนส่ง (มาตรา ๙๘ และมาตรา ๙๙)

ผู้ครอบครองวัสดุแก๊มมันตรังสี วัสดุนิวเคลียร์ กากแก๊มมันตรังสี เชื้อเพลิงนิวเคลียร์ หรือเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ใช้แล้ว ซึ่งประสงค์ทำการขนส่งวัสดุดังกล่าว มีหน้าที่ต้องแจ้งต่อเลขาธิการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และผู้นั้นรวมถึงผู้รับขนส่งต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด

๙. หมวด ๑๐ เหตุฉุกเฉินทางนิวเคลียร์และรังสี (มาตรา ๑๐๐ และมาตรา ๑๐๑) กำหนดมาตรการดังนี้

- กรณีอันตรายหรือความเสียหายตามปกติเกิดขึ้น ผู้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ มีหน้าที่ระงับเหตุในเบื้องต้นตามแผนป้องกันอันตรายจากรังสี และต้องแจ้งเหตุดังกล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบทันที รวมทั้งต้องให้ข้อมูลและให้ความร่วมมือแก่พนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อแก้ไข บรรเทา หรือระงับอันตรายหรือความเสียหายนั้น

- กรณีอันตรายหรือความเห็นที่เป็นความเสียหายสาธารณะเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีอำนาจเข้าระงับเหตุแห่งความเสียหายสาธารณะนั้นได้ทันที รวมทั้งมีอำนาจประกาศมาตรการเพื่อประโยชน์ในการระงับเหตุ นั้น โดยการระงับเหตุแห่งความเสียหายสาธารณะนั้น ให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยมีแผนฉุกเฉินทางนิวเคลียร์และรังสีเป็นแผนสนับสนุนและอยู่ภายใต้แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และให้สำนักงานมีหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะและจัดให้มีเจ้าหน้าที่สนับสนุนการดำเนินการดังกล่าว

- กรณีอันตรายหรือความเสียหายอันเกิดจากนิวเคลียร์หรือรังสีที่เกิดขึ้นในต่างประเทศซึ่งส่งผลกระทบต่อประเทศไทย ให้ดำเนินการอย่างเดียวกับกรณีอันตรายหรือความเสียหายที่เป็นความเสียหายสาธารณะเกิดขึ้น

๑๐. การพักใช้และเพิกถอนใบอนุญาต (มาตรา ๑๐๒ ถึงมาตรา ๑๐๔) กำหนดมาตรการดังนี้

ผู้รับใบอนุญาตที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือประกาศ หรือเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาต เลขาธิการมีอำนาจดำเนินการ ดังนี้

- สั่งระงับการกระทำที่ฝ่าฝืน แก้ไขปรับปรุง หรือปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนด

- หากไม่ปฏิบัติตาม เลขานุการอาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตทั้งหมดหรือแต่บางส่วนได้ครั้งละไม่เกิน หนึ่งร้อยยี่สิบวัน

- หากไม่ปฏิบัติตามคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต เลขานุการอาจมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้ ทั้งนี้ ในกรณีที่การออกใบอนุญาตต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการสั่งใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการด้วย

ในระหว่างสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต เลขานุการอาจมีคำสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการได้เท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันอันตรายจากรังสี เพื่อความปลอดภัย ความมั่นคงปลอดภัย หรือการพิทักษ์ความปลอดภัยทางนิวเคลียร์และรังสี หากมีค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นให้จ่ายจากหลักประกัน หากหลักประกันไม่เพียงพอ ผู้รับใบอนุญาตต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายส่วนที่ขาด

๑๑. การอุทธรณ์ (มาตรา ๑๐๕ และมาตรา ๑๐๖) แบ่งเป็น ๒ กรณี คือ

- คำสั่งของเลขานุการ ผู้รับคำสั่งที่ไม่เห็นด้วย ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการได้ คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

- คำสั่งของเลขานุการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ผู้รับคำสั่งที่ไม่เห็นด้วยให้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาทางปกครอง

๑๒. พนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา ๑๐๗ ถึงมาตรา ๑๑๔) กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดำเนินการต่าง ๆ ดังนี้

- เข้าไปในสถานประกอบกิจการ ยานพาหนะ ยานพาหนะที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานนิวเคลียร์ เพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับวัสดุกัมมันตรังสี เครื่องกำเนิดรังสี วัสดุนิวเคลียร์ กากกัมมันตรังสี และเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ใช้แล้ว หรือสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ เพื่อซักถามข้อเท็จจริง ตรวจสอบกิจการ เอกสารและหลักฐาน และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งตรวจสอบการกระทำใด ๆ ที่เป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเพื่อดำเนินการระงับหรือป้องกันอันตรายซึ่งอาจมีแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน เพื่อการคุ้มครองอนามัยของบุคคล หรือเพื่อปฏิบัติการอย่างอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

- เข้าไปเพื่อตรวจสอบสถานที่ก่อสร้างสถานประกอบการทางนิวเคลียร์หรือสถานที่ให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสี หรือเพื่อตรวจสอบการทดสอบระบบเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ การบรรจุวัสดุนิวเคลียร์ และการเดินเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์

- ตรวจ ค้น กัก ยึดอายัด หรือนำไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบ ติดตั้งอุปกรณ์ หรือเครื่องมือเพื่อการตรวจสอบติดตาม บรรดาวัสดุกัมมันตรังสี เครื่องกำเนิดรังสี วัสดุนิวเคลียร์ กากกัมมันตรังสี และเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ใช้แล้ว หรือเอกสารหรือสิ่งใด ๆ สำหรับการยึดหรืออายัด พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจทำลายหรือจัดการตามควรแก่กรณีได้ หรือหากมีการถอนการอายัดหรือยึดให้คืนแก่ผู้ควรได้รับคืน ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่มีผู้มารับคืน ให้ตกเป็นของรัฐ

- มีหนังสือเรียกให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารและหลักฐานที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่

- ออกคำสั่งใด ๆ เพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้มีหน้าที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ กระทำการหรืองดเว้นกระทำการเพื่อความปลอดภัยและความมั่นคงปลอดภัยทางรังสีหรือทางนิวเคลียร์

- ให้ผู้แทนของทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใต้พันธกรณีระหว่างประเทศ ในการนี้ ผู้รับใบอนุญาตมีไว้ในครอบครองวัสดุนิวเคลียร์ ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ ผู้รับใบอนุญาตบรรจุวัสดุนิวเคลียร์ในสถานที่เสริมสมรรถนะวัสดุนิวเคลียร์หรือสถานที่แปรสภาพเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ใช้แล้วและผู้รับใบอนุญาตบรรจุเชื้อเพลิงนิวเคลียร์

ในเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์และทดสอบการเดินเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ ต้องอำนวยความสะดวกแก่ผู้แทนของทบวงการฯ ด้วย

- กรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พบว่าผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นระงับการกระทำที่ฝ่าฝืน หรือแก้ไข หรือปรับปรุง หรือปฏิบัติให้ถูกต้องได้ หากมีเหตุอันสมควร พนักงานเจ้าหน้าที่จะสั่งให้ผู้นั้นส่งออกไปซึ่งวัสดุกัมมันตรังสีเครื่องกำเนิดรังสี วัสดุนิวเคลียร์ กากกัมมันตรังสี หรือเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ใช้แล้วนั้น เพื่อคืนให้แก่ผู้ผลิตหรือผู้จัดส่งวัสดุนั้นมาให้ หรือสั่งให้ส่งสิ่งของนั้นมาให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อทำลายหรือจัดการตามควรแก่กรณี หรือขายทอดตลาดหรือขายให้แก่หน่วยงานของรัฐ ภายในสามเดือนนับแต่วันได้รับมอบหรือสั่งให้ทำลายหรือจัดการตามควรแก่กรณี โดยให้เจ้าของหรือผู้นำเข้ามาซึ่งสิ่งของนั้นมีหน้าที่จ่ายหรือชดใช้เงินจำนวนนั้นแก่ทางราชการ

ทั้งนี้ วัสดุต่าง ๆ ที่ศาลมีคำพิพากษาให้ริบ ให้ส่งมอบแก่สำนักงานเพื่อทำลายหรือจัดการ โดยให้ศาลมีคำสั่งในคำพิพากษาให้เจ้าของชำระค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นให้แก่ทางราชการด้วย

๑๓. บทกำหนดโทษ (มาตรา ๑๑๕ ถึงมาตรา ๑๔๔)

- กำหนดให้ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ต้องรับโทษอาญาโดยกำหนดสัดส่วนโทษจำคุก ๑ ปี ต่อโทษปรับ ๑๐๐,๐๐๐ บาท

- กำหนดให้การกระทำบางกรณีต้องรับโทษอาญาด้วยเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองทางกายภาพต่อวัสดุนิวเคลียร์ ค.ศ. ๑๙๗๙ (Convention on the Physical Protection of Nuclear Material) ตามมาตรา ๑๒๙ ถึงมาตรา ๑๔๒)

- กำหนดความรับผิดของผู้แทนนิติบุคคลตามมาตรา ๑๔๓ โดยบัญญัติให้สอดคล้องกับมาตรา ๑๕๘ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย ที่ ๒/๒๕๕๖ วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๖ ว่าบทบัญญัติในลักษณะดังกล่าวไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๙ วรรคสอง

- กำหนดให้ความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือที่มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ให้ดำเนินการโดยคณะกรรมการเปรียบเทียบคดี

๑๔. บทเฉพาะกาล (มาตรา ๑๔๕ ถึงมาตรา ๑๕๒)

- กำหนดให้คณะกรรมการพลังงานนิวเคลียร์ประกอบด้วยประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการโดยตำแหน่งตามมาตรา ๙ (๑) (๒) และ (๓) เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้ในระยะเริ่มแรก

- กำหนดรองรับใบอนุญาต ใบรับรอง หรือการอนุญาตใด ๆ ที่ได้ให้ไว้ตามพระราชบัญญัติพลังงานปรมาณูเพื่อสันติฯ มีผลต่อไป ส่วนคำขอต่าง ๆ ที่ยื่นไว้ ให้ดำเนินการยื่นใหม่

- กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตผลิต มีไว้ในครอบครอง หรือใช้พลังงานปรมาณูจากเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณูที่ไม่มีการกำหนดอายุใบอนุญาต อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับขอรับใบอนุญาตดำเนินการสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และในระหว่างนั้น ให้ประกอบกิจการนั้นได้ต่อไปจนกว่าจะมีคำสั่งไม่อนุญาต

- กำหนดให้การอุทธรณ์ต่าง ๆ ที่ค้างพิจารณาอยู่ ก็ให้พิจารณาต่อไป

- กำหนดให้ความผิดตามพระราชบัญญัติพลังงานปรมาณูเพื่อสันติฯ ที่มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หรือความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวและยังอยู่ระหว่างการดำเนินคดี สามารถเปรียบเทียบได้

- กิจการใดที่เดิมไม่ต้องขอรับใบอนุญาตหรือไม่ต้องแจ้ง ให้ดำเนินการยื่นคำขอรับใบอนุญาตหรือแจ้งภายในสามสิบวัน

- กำหนดรองรับบรรดากฎหมายลำดับรอง

๑๕. ค่าธรรมเนียม

ค่าธรรมเนียมในแต่ละเรื่อง ได้แก่ วัสดุภัณฑ์มันตรังสี เครื่องกำเนิดรังสี วัสดุนิวเคลียร์ สถานประกอบการทางนิวเคลียร์ กากกัมมันตรังสี และอื่น ๆ เป็นไปตามอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติฯ โดยรัฐมนตรีฯ มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัติฯ ลดหรือยกเว้นค่าธรรมเนียม ทั้งนี้ การออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมดังกล่าวจะกำหนดค่าธรรมเนียมให้แตกต่างกัน โดยคำนึงถึงประเภท ชนิด ขนาด หรือระดับกัมมันตภาพของวัสดุภัณฑ์มันตรังสี เครื่องกำเนิดรังสี วัสดุนิวเคลียร์ สถานประกอบการทางนิวเคลียร์ หรือกากกัมมันตรังสีก็ได้ (มาตรา ๕)

นางสาวจุฬาพัฒน์ ช่างเกตุ / จัดทำ